

Õpilasteleht

Riigiraamaturogu.

Nr. 18.

3. märtsil 1937.

V aastakäik.

AUTOD KODUMAA MAANTEIL

MÖÖDUNUD AASTAL TOODI SISSE 974 AUTOT

SAKSA AUTOD ESIKOHAL

Autode sissevedu paisus möödunud aastal nii suureks, nagu see ei ole olnud ühelgi varem aastal. Nii toodi möödunud aastal sisse 974 autot, kuna aasta varem oli sissetoodud autode arv 715.

Kuigi juba 1935. aastal ületas autode sissevedu kõik eelmised aastad, suurenes 1936. a. autode sissevedu aga veelgi, nõnda et mullu toodi sisse 259 autot rohkem kui eelneval aastal. Väärtuse järele tähendas see suurenemist ligi 1 milj. krooni võrra.

Üksikute kuude järgi oli sissevedu kõige elavam mai-kuus.

Veoaautosid, omnibuse ja sanitaaraautosid

ostetakse välismaalt peamiselt šassiidena

(raam ühes mootori ja ratastega), kuna kered neile valmistatakse kodumaal. Sõiduautosid veetakse sisse peamiselt valmisautodena.

Kõigi autode keskmine mootorivõimsus kasvas hobusejõudude suuruselt.

Kuigi sõiduautode mootorivõimsus on kasvanud möödunud aastaga võrreldes, näitab nende keskmine hind langust — 2891 kroonilt 1935. a. 2807 kroonile 1936. aastal.

Suurem osa autodest imporditi neljast riigist:

Saksast 276 tk. (28 prots.), Taanist 255 tk. (26 prots.), Britist 193 tk. (19 prots.) ja P.-Am. Ühendriigest 180 tk. (18 prots.).

Sisseveetud olulisemaist sõiduautodest olid esikohal firmad: Opel (62), Ford (49), Chevrolet (44), D. K. W. (33) ja Mercedes-Benz (28).

KEES
ON
GAUREAADIO
Järgmises numbris
loomingu-võistluse
TULEMUSED

S. Bauman
Tallinn

L.

Pühapäevahommikul

Sinakan taevan ju tuhmunud kuu,
tuhmunud tähed, ja lumi
hakkab taas helkima. Ärkab ka puu
väljakul. Möödunud uni.

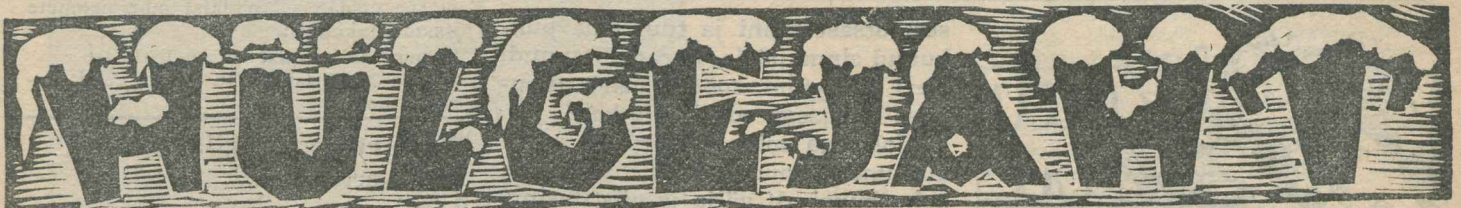
Vilkasti libiseb päikesekiir,
virgasti valgustab varjud.
Üksik linn hommikun karjub.

Peletab loodusest pimedust, und,
piserdub päikesevalgus.
Helkivat, kiirgavat näen valget lund.
Tunnen — on hommiku algus.

Päikene tõuseb kui purpurne loit,
verevalt valguvad väljad.
Metsa ja merd kuldab hommikukoit.
Säravad okaspuud — haljad.

Hurmavalt kiirgavat päikeses
näen merd,
kiirgavat lumistund randa,
tunnen, kui näeksin ma sõda,
näeks verd,
võitlust kui tahaks kõik kanda.

Aga ei ole see mõõkade möll,
see on vaid talvine päike.
Kutsub ju palvele kabelikell.
Lumi saand heleda läike.

E. Moldov
Aa

Külma tulekuga kattus meri kõva jäise kattega ning kalamehed olid sunnitud oma töö lõpetama. Ühel õhtul kogunes neid meile mitu meest juttu ajama. Istusin soojamüürile, et säält kuulda nende kõnelust.

Arutati talvisest kalapüügist. Mehed ei usaldanud veel jääd, see oli nõrk ega oleks kannud hobuseid. Otsustati oodata veel, et siis ehk on jää tugevam. Seni aga lubati veeta aega hüljeste küttimisega, päälegi pidi neid tänavu palju olema. „Hüljeste alumise lõualuu eest maksvat soomlased 2 krooni,“ ütles üks koosolijaist. Pääle

P.

selle kõrgehinnaline nahk ja rasv, millega hää merisaapaid määrida. Lubati juba järgmisel päeval püüsid, nõõrid ja ahingud kaasa võtta ning asuda teele.

Mul tärkas kange isu oma silmaga näha elusat hüljest ja tema püüki. Küsisin isalt, et kas ta lubab mind ka kaasa tulla. Isa ei teinud sellest väljagi, vaid popsis rahulikult piipu. Kui ma vähe hiljem jälle küsisin, ütles isa: „Ei sinust kaasatuliijat saa, oled veel noor, teel võtab külm su ära. Kui kasvavad suuremaks, küllap siis.“ Halb oli seda kuulda. Mõtlesin, et kas ma mees ei olegi, et nendega ei kõlba ühes minna.

Enne magaminekut küsisin

veel: „Aga kui hommikul on ilus ilm, kas siis võtad kaasa.“ Nüüd naeratas isa ja ütles, et — eks näe. Nüüd oli asi kindel, et saan.

Kui hommikul ärkasin, oli isa juba riides. Mõne minutiga olid mul ka riided seljas, aga silmade pesemine jäi pooleli, sest juba tuli 8 meest. Sõime isaga mõned suutäied ja panime lõunatoidu tasku. Õues nägin, et kolmel mehel olid kaasas tõukekelgid. Küsisin endale sõitmiseks. Mees lubaski.

Kaldast oli hää alla sõita. Kelk libises kuni rannani. Sääls andsin kelgu ära. Mees lubas mind sõidutada, kui mul jalad väsivad. Mulle see ei meeldinud, sest lubasin mõt-

Järg lk. 8

EESTLASE TÖÖ VALLUTAB MAAILMA

Prof. Puusepp saab Itaaliast, kus ta vaatas läbi uue närvikliiniku plaanid. Itaallased tahavad omada ka sellist raviasutist, nagu seda omab „la piccola“ Estonia ja millist mujal Euroopas pole. Uus kliinik ristitakse prof. Puusepa nimele. Prof. Puusepp teostas Itaalias mitukümmend operatsiooni, mida Itaalia professorid pidasid üldse senini võimatuks. Rida haigeid saabub lähemal ajal Itaaliast end Tartu ravima.

*

A. H. Tammsaare „Tõde ja õiguse“ kõik viis köidet ilmusid Läti keeles.

*

Tartu Telefonivabrik valmistab aastas 500 000 krooni eest aparate, millest 75% eksporditakse Hiinasse, Pärsiasse, Türgimaale, Leedusse, Soome, Hispaania asumaadesse ja Lõuna-Ameerikasse. Seda teevad 176 töölisi.

*

Eesti graafik Viiralt'i näituse puhul Soomes kirjutasiid säälsed ajalehed, et Viiralt pole eestlane ega europlane omalt loominguult vaid ainu p ä r a n e Viiralt. Iseendaks peetud saada õnnestub väheseil kunstnikel maailmas.

*

Eestis müüakse aastas 25 694 500 postmarki, saadetakse 225 000 telegrammi ja peetakse 20 000 000 kohalikku ja 3 000 000 kaugekõnet. Telefoni ja telegraafivõrgu traatide pikkus ulatuks kolm korda ümber maakera. Iga kodanik, ka lapsed kaasa arvatud, kulutab aastas posti pääle keskmiselt 4 krooni. Kirju saadetakse aastas kaugemaisse maa-desse: Türgimaale 1500, Albaaniasse 100, Egiptusesse 500, Hiinasse 3000, Jaapanisse 5000, Pärsiasse 1000, Filipiini saartele 500, Uus-Meremaale 300.

*

Lõuna-Eesti Eksport-tapamajad saatsid m. a. Saksa-maale 12 500 ja Venemaale 5 500 elussiga. Tapamajas on tapetud 28 000 siga, neist 15 000 ekspordetrimiseks Inglismaale. Konserve on välja veetud Inglismaale, Ameerikasse, Rootsi, Belgiasse, Norrasse, Taani.

*

Tartu Alumiiniumivabrik „Tav“ saadab oma saadusi Indiasse, Aafrikasse, Pärsiasse, Prantsuse asumaa-desse, Soome, Rootsi, Norrasse, Põhja-Ameerikasse jne. 120 töölisi töötab vahetpidamatult kolmes vahetuses ja valmistab ööba jooksul üksi 60 000 lusikat.

sest otsast kinni ja tuul aina puhkunud sinna pääle, ja regi litsunud, õieti libisenud, mööda jääd niisuguse kiirusega edasi, mis kole.

Noh ega minagi kõrvade pääle magama jäänud. Tõime vana ree kohe kuuri alt välja ja püstitasime ka teibad ja panime purjed pääle, aga et jõge lähedal ei olnud, proovisime niisama lumel. Sihukest kiirust sisse küll ei saanud, nagu sääl jõel, aga mälestuse saime jäädavaks.

Noh, sõitsime ikka ja sõitsime, kui järsku — hopp! ja lendasin sinna lindude riiki. Kui alla kukusin, oli kuklas üks muhk ja teine otsa ees ja jalad olid nii valusad, justkui oleks kuumavee katlas käinud. Vend oli enne maha hüpanud, kui juhtus kokkupõrge puuga. Regi oli kui pilbasteks tehtud. Ja mis kõige hullem, just siis pidi ilmuma isa.

Nüüd oli teada, mis edasi juhtus.

Palju tervisi Sinu Värdi.

Nädala-uudiseid

48 keskaegset linnust

Mag. Armin Tuulse on haridusministeeriumi ülesandel koostanud Eesti keskaegsete linnuste nimestiku. Selgub, et meil on üldse 48 keskaegset linnust, ühes arvatud ka kindlustatud kloostrid ja kloostriõisad.

Auhindu virgemaile õpilasile

Elva alevivolikogu otsustas määrata andekamaile õpilasile auhindu. Üldse on auhindu 12, neist 6 poeglastele ja 6 tütarlastele.

Rahvuskogu

1. koja esimeheks valiti prof. J. Uluots, 2. koja esimeheks M. Pung.

2 kaevanduskooli

Asutamisel on 2 uut kaevanduskooli, üks neist tuleks Kohtla-Järvele, teine Kiviõlisse.

15. algkooli 100-a. juubel

Tartu linna 15. algkool pühitseb neil päevil oma 100-a. juubelit.

A. Randviir,

„Vanemuise“ näitleja, pühitseb oma lavategevuse 15-a. juubelit.

Eesti Kultuurifilmi

poolt tulevad filmimisele hülgejaht, Peipsi kalapüük ja hanejaht.

Jäähoki

maailmameistriks tulekul on kõige enam eeldusi Kanada meeskonnal.

Laulumehed Poolas.

Tartu Meestelaulu Seltsi kontsert leidis Poolas hääd vastuvõttu.

Põldpüüd hukkumisohus

Tihti vahelduvad sula ja külmaperioodid on eriti hädaohtlikud põldpüüdele. Kui peaks lumerohe talv kauem kestma, siis on karta arvulist põldpüüde hukkumist.

Võetksport elav

Veebruariku kokkuvõte või väljaveo kohta näitab erakordset elavust. Kokku veeti võid välja 12 408 tünni, eelmise aasta veebruaris 8 321 tünni.

Oodata soojemaid ilmu

Põhjamerelt läheneb madalrõhkkond ja see eeldab sel nädalal juba pehmete ilmade tekkimist.

Soomes toimuvaist suusavõistlusist

6. ja 7. märtsil võtab osa ka Eesti suusaspordlasi.

Paberiliim (inglise liim)

20 g kartulijahu,

2,5 dl vett,

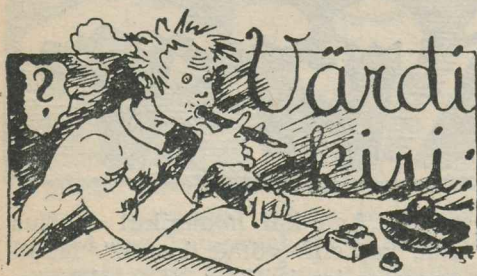
1 teelusika täis soolhapet,

3 tl. söögisoodat,

pisut boorhapet.

Kartulijahu, vesi ja soolhape segatakse ja keedetakse hästi klopides umbes viis minutit, millise aja jooksul tärklis muutub liimiks (kui kauem keeta, läheb segu vedelaks). Siis lisandatakse liigse happelisuse kõrvaldamiseks soodat ja säilitamiseks noatsa täis boorhapet või natuke karboolhapet.

Alal hoida kinnises nõus. G. R.

Mõttetark, 13 a.

Võitsiku

V.

Vastlapäev ja dr. Anna Vitsu

Armas onuke.

Nüüd on jälle need hääd plaastrid, dr. Anna Vitsu retsepti järgi, platsis. Lugu oli nüüd niisugune. Kui vend linnast koju tuli, näinud ühes kohas jõe pääl juba neid vastlasõitjaid. Sõitnud vana reega teised. Teivas olnud ree keskele püsti löödud ja vana tekk või viljakott olnud sinna otsapidi külge kinnitatud. „Üits laitske“ hoidnud tei-

ME OMA SULEGA

Männimäe
Tartu

Suusatamas

Niidule ja alla orgu
lendan, liuglen nagu tuul.
Kuused lumes põlvil, norgu
vaatavad, kuis sõidan orgu,
kõrvus kilkab tuulehuul...

Lumi tuiskab, lumi keerleb
minu ümber nagu tuhk.
Mina hangest üle veerlen,
põõsastikest mööda käänlen,
põsil tuul ja lumetuhk.

Üles märke, mäest alla
viivad suusad ikka mind;
raputan end kõigest valla
murest, mõttest. Üles, alla
liuglen aina, pakil rind!

Esko Tasa, 7 a.
Nõo

Naljajutt

Naabritalus oli rehepeks. Traktor ajas koledasti suitsu ja meie Ennuga arvasime, et noh, nüüd on tulekahju lahti. Võtsime palitud ja ladusime hunnikusse — ise hirmuga alla. Pärast selgus, et ei olnudki tulekahju. Aga higised olime küll.

L. A. Pikk
Krabi

Meie

„Ole valmis!“
„Alati valmis!“
Nõnda kõlavad hääled koondusruumist, kus tutvuneme noorkotka eluga. Koonduse lõpetanud laulame ühiselt valvel seistes isamaa hümmi viimast salmi. Kordame veel:

„Ole valmis!“
„Alati valmis!“

H. Verev
Akste

Üksiti käsil

Peremees ja sulane söövad hommikut. Kuna on kiire tööaeg, sõnab ihne peremees:

„Mis sa arvad, Artur, kui sööme lõuna kah ära, üksiti see asi käsil.“

„Kuidas peremees arvab,“ on Artur nõus ja sööb edasi. Vähe aja pärast aga sõnab:

Ma mõtlesin, et kui sööksime õhtusöögi ka ära...“ Peremees on nõus. Pääle sööki hakkab sulane pastlapaelu lahti tegema. „Mis nüüd?“ imestab peremees. „Keda siis enam,“ on vastus, „õhtusöök söödud, mis muud, kui magama...“

1413

hääletussedelit
saabus.
Loomingu-
võistluse

kokkuvõtted

järg. nr-s

H. Lemberg

Väike-Maarja

TALVEL

Taevast sajab alla lund,
kojameestel pole und,
maamees aga muheleb:
sadu saaniteed häd teeb.

Kirjavastused

V. N. Sügisel, O. Lillmaa Varanduste jahil, Kättemaks, E. Moldov Majakas, Vanaisa jutt, Ööhdaldjad, Eesti lipud, O. Amon, Langenute mälestuseks, Hulkuri laul, M. Toht Vahva kangelane, H. Mets, Minu vastlasõit, I. Sibrits Tormiga merel, Seiklemas, Eesti, kindel kalju, Pesakotkas Eksisin, Laulev karjane, Millest kohises mets, Karumäe Postkontoris, Koolis, Vähjal, Äpardus saunas, A. Tarm Ta võitis, M. Tsäko Karujaht (Pole päri oma), H. Prüüs Vardi kiri, M. Troska Suurvee ajal, H. Verev Marutaudi ajal (Kas oma? Naljajutt, Vabale isamaale, Võidupühaks, Talvel, Viimane rikkus, Üksteisest ette, Kuidas nii?, Kevadlaul, Peedu Kass, Revolutsioon, V. Kärp Kui tuli lund, A. Pikk Lumimemm, Koolielust, Ellen R. Aastaajad, L. Vahur Sassi süü, Portree, „Üits moamees“, E. Eidast Laul Vabaduspäevaks, Leida U. Mälestus vanaemast, Kui langes vaikselt, Männimäe Üks langenuist, E. Andok Mis juhtus perenaisena, E. Paabo Tuis, E. Sinisaar Perspektiiv, Endla V. Hoolas õpilane, Kiiresti kooli, R. Kütt Vahetunnil, A. Sööt Kreuzwald, Jannsen, E. Kolks Ärasõit, Mõttetark Varblase surm, Loss, Ahervare, Äratagemise masin, Kännu-Karla „Suli ja Võmm“, Popipäev, Julius T. Mälestus süvest, E. Unt Ats ja Jüts, Lully Öhtu, L. Kalvila Leevikese mure, E. Lõhmus Vastlapäev, M. Viirsalu Jänku püügil, Kodu kevadel, Lume-memm, Agu Emale, K. Leimo „Urmäs ja Merike“ — ei.

Kaaluste-Kaalu Vardi kiri, Adele R. Kaugele Peipsile, E. Moldov Hülgejaht, Kalu suitsetamas, I. Sibrits Suusad, Piibumees Soome, Pesakotkas Erak, Karumäe Kraadiklaas, Opetaja sünnipäev, P. Troska Püss, H. Marfeld Mu isamaa, Vaba kodu, E. Ehrlich Neelu kott, H. Verev Kriuksuga saapad, Rebasespüük, Hüpe, Üksiti käsil, Isamaale, Võltsitud, Nahast välja, Tuhkrupüük, Peedu Sukkur, E. Paabo Vanas korteris, V. Ermel Uued sõnad, A. Pikk Nõiasilm, Vabaduspäeval, Ellen R. Mu kodu, H. Lemberg Talvel, Särav päike, Soomusristleja, Esko Tasa Naljajutt, Relda R. Väike linake, Agu Kevadel, A. Kütt Isamaa sünnipäev, E. Andok Kanapesa otsimas, Koolinõunik tuleb, Kännu-Karla Rästik, Männimäe Öhtune sadu, Noorus, Suusatamas, K. Pajupuu Sadamas, Jaht, Hüpe, E. Kolks Kes see tuli, Sõudjad, E. Sinisaar Nõlvakul, L. Vahur Villu, Tõölt koju, Mõttetark Vastlapäev, R. Kütt Vahetunnil, A. Sööt Kitzberg — ja.

J.
Sulejoonis

H. Amberg
Nõo

OMAVAHHEL

Fair play mõistest oleme rääkinud aastakümneid. Näib, et see meil hakkab juurduma. Selles mõttes oli üllatus võistlustööde hääletus. Kuna võistlustel esines mitukümmend autorit, siis võis arvata, et vähemalt üksikud püüavad tulemusi mõjutada endi huvides, hääletades endile. Kuid kõik autorid, eranditult, on hääletanud teistele. See kõneleb kultuursest tasemest noorte juures, millest meie, „vanad“, võime aina õppida. Tänu! See oli ootamatult meeldiv üllatus, mis tegi südame päriselt soojaks.

Tavaliselt saadetakse kaastööd erinumbrisse ja tähtpäevadeks liiga hilja, kõigest päev või paar enne lehe ilmumist. Kui soovitakse mingi töö ilmumist teatud numbris, siis tuleb see esitada toimetusele paar nädalat enne numbril ilmumist.

ED.

ÜLES MADJAR!

Ungari kuningriigi läheneva vabaduspäeva puhul avaldame katkendi Viktor Rákosi (loe raakoši) ajaloolisest noorsoojutustisest „Noored kangelased“, kus kirjeldatakse võrratu elavusega ungari kuulsa vabaduslaulu „Üles madjar“ sünnilugu.

1848-nda aasta viieteistkümnenda märtsi hommik oli sünge ja sompus ning sadas vastikut lumelõrtsi. Buda mägedele olid laskunud tihedad, hallid pilved. Doonau kohal hõljus raske, läbipaistmata udu.

Tavaliselt niisugusel ajal võis juba märgata kevade esimest sooja hingust. Nüüd aga oli kõik külm ning ebasõbralik. Kevad ja vabadus, mõlemad näisid veel uinuvat. Kuid vabadus avaldas siiski juba ärkamise tunnuseid. Sest inimeste hing oli küttunud palavaks.

Pilvax-kohvikut võidi vaevalt öösitigi sulgeda. Noorpõlv ja ungari ärksad kirjamehed pidasid koos nõu iga päev hilja ööni, et kuidas kätte võita vabadust. Ka täna ilmusid siia Jókai (loe jookai), Petöfi (loe pätöofi) ja hulk noori, tulevase poliitikamehi ja seltskonnategelasi. Kõigi noored näod oli kevadine tuul punaseks näpistanud ja nende silmad särasid vaimustuse ja teotahte tules. Nad olid sel päeval valmis kõigeks.

Siin paljundati kirjalikult need kaksteist punkti, milles avaldusid Ungari rahva soovid ja nõudmised. Siis kleebiti paljundatud eksemplarid välja tänavanurkadele ja platsidele, kuigi see oli keelatud tegu võimu vastu, seniste seaduste rikkumine. Kui kohvik oli hiljem juba täitunud rahvaga, astus Jókai üles lauale ning tegi teatavaks, mis taheti öieti kätte saada nende rahvajuhtide poolt väljatöötatud kahe-

„ÕPILASLEHE“
TELLIJAILE

teistkümneme nõudmispunktiga. Kõneleja sõnade päale puhkes mürisev kiidutorm. Rahvas oli nagu jääkatte alt vabanenud veekosk, mis järjest paisub ja suureneb oma voogavas jõus. Aga siis saabus äkki jälle vaikus, sest Petöfi, noor luuletaja tulihing Sándor (loe šaandor) Petöfi, andis märku, et ta tahab kõnelda. Ta astus lauale, võttis taskust kokkukäänatud paberit, vaatas pikkamisi ringi üle rahvahulga ning hakkas paberilt lugema:

Soome keele kursus

LAURIN LASKU¹

Lauri oli kerran² nähnyt³ äitinsä⁴ kirjoittavan muutamia⁵ laskuja⁶. Siitä⁷ johtui⁸ hänenkin⁹ mieleensä kirjoittaa äidillensä¹⁰ tämäntäpäinen¹¹ lasku:

L a s k u.

Äiti velkaa¹² Laurille.

Kantanut puita 6 kerta	0:	60
Tuonut öljyä ¹³ useita ¹⁴ kertoja	0:	60
Käynyt asioilla ¹⁵ 2 kerta	0:	40
Koska ¹⁶ olen ollut hyvä poika	0:	80
Yhteensä ¹⁷	2:	40

Üles madjar!...

Ungari keelest J. Viiret).

Üles madjar, maa sind hüüab!
Aeg on — nüüd või mitte iial —
Tõusta orjusest ning vabaks —
Võidelda end otsustajaks!
Madjarite Looja nimel
Vandudes — töotame,
Et orjaikke — kaotame.
Seni meid on orjarauad
Ikestand — me *iide hauad
Ei saa puhkerahu püha,
Olles orjamullas üha.

Madjarite Looja nimel...
Pelgur — priiust kes ei ihka,
Söösta võitlusse ei tikka!
Isamaa eest surra kohus,
Kodu au kui hädaohus.

Madjarite Looja nimel...
Uhkem ahelaist on kanda
Taplusmööka, kui end anda —
Sorretavaks orjakütke —
Muistne terask kätte võtke!

Madjarite Looja nimel...
Madjarite nime kaja,
Taas peab saama iidse raja!
Sajandite saast ja häbi,
Peskem maha vere läbi.

Madjarite Looja nimel...
Kus me puhkame kord kalmes,
Sääil me lapselapsed palves,
Põlvil ümber püha haua,
Õndsaid mälestavad kaua!

Madjarite Looja nimel...

* iidade, esiisade.

on varuks suur hulk
PREEMIAID!

Ei kunagi olnud keegi veel hüüdnud Ungari rahvale selliseid sõnu. Ja kõik need, kes viibisid sellal kohvikus, sulasidki alul, et siis süttida põlema. Kogu rahvahulk plaksutas käsi, möirgas vaimustusest. Paljud koguni nutsid. Langeti üksteisele kaela, suruti üksteise käsi. Petöfi taheti peagu surnuks kallistada. Rahvas tõstis

Äiti otti¹⁸ laskun mitään¹⁹ sanomatta²⁰.

¹ arve, ² kord, ³ näinud, ⁴ oma ema, -nsä lõpp on kolmanda isiku omusliide, ⁵ mõningaid, ⁶ arveid, ⁷ sellest, ⁸ tuli, ⁹ temagi, ¹⁰ oma emale, ¹¹ seesugune, ¹² võlgneb, ¹³ õli, osast. kääne, ¹⁴ mitmeid, ¹⁵ asja ajamas, „asjul“, ¹⁶ kuna, sest et, ¹⁷ kokku, ¹⁸ võttis, ¹⁹ mitte midagi, ²⁰ lausumata, sõnamata.

Järgmisel korral toome arve, mis ema esitas Laurile.

Soome keele õppevahendina soovitate kasutada järgmisi õpikuid: Fr. Puusepp, SOOME KEELE ÕPETUS ALGAJAILE, K./Ü. „Loodus“, Tartu, 1931. a., hind kr. 1.40 või Joh. Aavik, PRAKTIINE SOOME KEELE ÕPIK, II täiend. trükk, „Kooli-Kooperatiiv“, Tallinn, 1936. a., hind kr. 2.50.

M. Nõu, 13 a. J. Autoportree, pastell
Nõu

ta õlgadele, kandis teda hõisates mööda kohvikusaali...

Ja varsti oli terve Budapest (loe budapäst) jalul. Petöfi vabadus-

TELLIGE VEEL TÄNA
„ÕPILASLEHT“!

laul kihutas tulesambana läbi kogu riigi ning süütas põlema kogu ungari rahva. See oli ungari vabaduse lootusrikas hommik.

Hundi tagasitulek näis potsi keeldumist veelgi kõvendavat, ja Suur Üksildane aimas lõpuks oma võimetust. Aparatumise omaksvõtmisega pidi ta oma suguharu juure tagasi pöörduma. Kus see nii väga vajaline hundiarstima ka ei peetunud, aga neile oli see igatahes teadmata. Paljude kuude eest oli see neil kaduma läinud. Uuestisaavutamatu! Vaatamata tema suurele tarkusele ja ürgvanale kavalsusele tundis ta muret. Siin oli tal vastas võõras tügev ja omapärane jõud. Oma pika elua kestel polnud te-

Kiopo oli jahil olnud, ja nüüpea kui ta Suurt Üksildast silmas, näitas ta sellele ähvardava urisemisega hambaid. Hundil oli palju põhjust inimest mitte usaldada. Tolmune Täht oli siin suur erand. Indianaanlases eense ees nägi Kiopo vaenlast. Poleks Tolmune Täht teda tagasi hoidnud, ta oleks talle kallale tormanud.

Ent nii kergesti ei loobunud Suur Üksildane oma katsest poissi teissugusele mõttele viia. Ta jäi potsi juure kogun päevaks. Öösi löi ta oma laagri potsi oma kõrvale üles. Hommiku jõudes oli ta veel ikka sääl, valmis indiaanlasliku kangekaelasusega uuesti oma põhjust ette kandma. Aga hommikul juhtus midagi uut: Kiopo tuli tagasi.

tas ja pani inestama potsi kindlus. Oli liig selge, õppinud, ta oli õppinud mees olema.

Kas polnud see mitte üks nii kardetud kollaseist koe-rist? Siis aga tundis ta kuulsa arstimimehe ära ja läks talle südikalt vastu.

Vaikides vaatasid nad teineteisele mõned sekundid otsa, enne kui Suur Üksildane lühidate sõnadega oma tuleku põhjust seletas. Kui ta vaikis, raputas Tolmune Täht pääd.

„Ma ei või minna,“ ütles ta. „Ja kui ma seda teeksin, mis võiksin ma küll pääle hakata? Pääleegi ei tule ma ilma Kiopota. Ja nad tahavad Kiopot tappa. Sellepärast jätsin maha oma suguharu — sest Kiopo ei pidanud surema.“

„Aga see on juba hulk kuid tagasi,“ vastas Suur Üksildane. „Ja nüüd ei taha nad Kiopot mitte tappa. Olen neile ütelnud, et ta on arstimhunt ja et nood, kes teda tahavad hävitada, on suguharu vaenlased.“

„Nad vihkasid meid!“ vastas Tolmune Täht kähku. „Ja nad oleksid meid veel tänagi vihanud, kui sa poleks öelnud, et võiksime neile kasulikud olla.“

Poisi silmad välkusid. Polnud hääd läiget neis. Temagi oli õppinud vihkama.

Asjatult püüdis Suur Üksildane seletada, veenda, vastu vaielda. Tolmune Täht jäi kindlaks. Kui väga ka arstimimees temale pääle ei tunginud, ta keeldus koguni nimelt kaasa minemast. Suurt Üksildast eru-

Alinuke, kes kangekaeliselt jäi oma endise arva-muse juure, oli Igavene Haudaja. Aga temast polnud ju muud oodatagi; tema nimi sobis talle ju ülihästi. Oli see vana kröök kord mingisuguse arva-musele tulnud, siis jäi ta sellele istuma nagu mõni haustu. Suurest Üksildasest, ja iga öö, mis möödus ilma teata temast, suurendas ta rahutust.

Ja sellepärast ootas ta päev-päevalt hirmunult teadet, et tema ise kannab süüd kõiges. „Mis üsna ebakindlalt jäi selgeks maailmas? Ema üsna küi ta alles väike, tügev punkt rasva ja nahka oli olnud, olnud ometi ta isa, kes talle selle looma oli kinkinud, olla ja tema tundeid hundi vastu mõista. Eks see rohkem püüdma Tolmuse Tähe vastu sõbralikumad dane nii palju kätara tegi? Siiski oleksid nad pidanud les hundis elas see arstimijõud, millest Suur Üksildane hoitud. Aga kes võis siis tõesti ette näha, et selle üle, et ta tüllis polnud mitte tema ja Kiopo poole ja ootas kindnult tema tagasitulekut. Ta kurtis

Nõnda oli asjalugu, kui ühel varahommikul üks käskjalg külla sisse ratsutas. Ta tõi erutavaid uudiseid. Ettevaatamatul viisil oli ta Kollaste Koerte piiridest üle astunud ja teda oli nähtud ning taga aetud. Ainult tänu oma väga väledale hobusele oli ta veel parajal ajal jõudnud laiaveelise jõe juure, et sellest üle ujuda ja põgeneda. Terve päeva oli ta pajupõõsais lõunapoolsel kaldal redus olnud ja alles pimedas oli julgenud lahkuda oma peidukohast. Aga tagaajajad olevat ühe suure indiaanlastrupi eelkäijad, kes Sokomix-mägedest loodepool olevat oma laagri üles löönud.

Silmapiilk käsutas Täpiline Kotkas tugeva sõjasalga liikuma, et vaenlase eelväge haarata ja kui võimalik, tagasi lüüa. Jooksev Hunt, Tolmuse Tähe isa, kuulus ühe päälükuna selle salga juure.

Enne päikeseloojangut galopeeris üks löödud indiaanlane külla tagasi. Ta tõi kohutava teate. Salk oli õhtupoolikul vaenlastega kokku puutunud ja pärast lühikest ägedat võitlust arvult tugevamate Kollaste Koerte poolt võidetud ja põgenema löödud. Kas Kollased Koerad tõesti oma võitu kasutavad ja edasi tulevad, seda ta ei teadnud. Peab aga kõige pahe-maks ette valmistuma.

See teade tekitas paanika terves laagris. Hirmunud naised jooksid kriiskavalt karjudes ja enestel juukseid kiskudes telgist telki. Nende kisa läm-

BII-PII JA SKAUTLUS

Suure noortejuhi sünnipäev

Hiljuti pühitsesid kogu maailma skaudid oma liikumise looja pääskaut lord Robert Baden Powell'i 80-a. sünnipäeva. Alljärgnev väljavõte B. P. sünnipäeva brošüürist näitab, kuidas Bii-Pii avastas skautluse.

Varajastes aastates väike Robert ja tema neli venda meisterdasid teiste kaasabil enesele väikese purjejahi, millisega neil hiljem ringi rännates oli hulk erutavaid seiklusi. Ühtlasi saavutati aga ka häid praktilisi kogemusi, õppides teiste abistamist, mille kaasas arenes enesekindlus. Neil retkedel tulevane pääskaut õppis keetmist; omandas täiuslikke kogemusi sõudmises ja paadi juhtimises; ta õppis ujuma ja sõlmi siduma; peatusel tuli ehitada varjendeid kohal leiduvast materjalist; ja mis vahest kõige tähtsam, — omandas harjumusi, kuidas saavutada tervislikku hääolu ilusas looduslikus ümbruses.

Oma poisipõlves oli Bii Pii ka suur matkaja. Tema „avastusretked“ läbistasid paljusid kohti oma kodumaal. Siin tuli magada väljas, õppida tundma loomi, lindsid ja taimi, suunates teed tähtede ja muude loodusmärkide abil. Tal oli huvi kõigest nähtust ja kuulust teha ülestähendusi, nagu ikka poiss, kes noorelt taibanud enesekasvatuse väärtust.

See vahest oligi skautluse hakaatus, — pääskaudi oma poisipõlv, ja need varajased kogemused, millised ta leidis nii kütkestavaina.

Hiljem töötades oma ratsarügemendiga Indias võis tema järkjärgult tähele panna ning veenduda,

et meestel puudus kindel iseloom. Neist ei kujuneks iialgi tublisid ratsaväelasi!

Järk-järgult tema viis sisse ülesandeid, mis kasvataks meestes enesekindlust, seesugust iseloomu, mis oleks võimeline teed leidma läbi maa-alade iseseisvalt, kandes erilist hoolt nii enese kui ka oma hobuse eest. Katsetused jäädvustas B. P. väikese raamatu näol, nimega „Aids to Scouting“.

Inglise-Buuri sõja ajal sattus B. P. oma väikese väeüksusega Mafekingi linna komandandina raskesse seisukorda. Tema juhtnõridel organiseeriti linna poistest küllalt suur abivägi, mis varsti võis oma pääle võtta käskjalgade, sidepidajate, tuletõrje, posti ja isegi maakuulajate ülesandeid. Poisid suures kohusetundes oma isamaa vastu andsid oma parima. Baden-Powell tuli ummikust välja võitjana.

Aastal 1903, tagasi jõudes Inglismaale, leidis B. P., et tema avastatud Mafekingis on süttanud paljudes inimestes vaimustuse. Mitmed õpiringid ja klassid olid kasutusele võtnud ideid tema esimesest raamatust, korraldades poistega harjutusi vaatlustes, avastustes ja luures.

Kuid B. P. pole iialgi midagi teostanud enne, kui ta poleks seda läbi katsetanud. Tema korraldas harjutuslaagri, esimese skaudilaagri, Brownsea Islandil Poole sadamas augustis 1907. aastal.

1908. a. ilmub skautluse põhi-raamat „Scouting for Boys“ (Skautlus poistele). Skautlus oli saanud nüüd kõigutamatud alus-
toed.

„Ma mõtlen“, kirjutab B. P., „et meie oleme alles teevarude läheduses, kus igähest meist tuleb tee-rajaja, kes olgugi vähesel määral kehastab seda tõelist isamaalast, kes valmis on aitama, et tulevane põlv astuks õigele teele, et kasvada häaks ja tubliks kodanikuks“.

H. M.—ni järel.

Raamat, mille kirjutasid lapsed

Mõni kuu tagasi ilmus Ameerikas raamat „Reis ümber maailma“, mis äratas laialdast tähelepanu, ja lühikese ajaga müüdi läbi mitu tuhat eksemplari.

Päikese tõus kõrves püramiidide maal

ALLVEELAEVAGA PÕHJA-NABALE

Ameeriklane Wilkins, kes omal ajal katsetas allveelaevaga tungida Põhjanabale, kavatses tänavu kevadel uut retke. Eelmise reisi Põhja-Jäämerre sooritas Wilkins allveelaeval „Nautilus“, mille ostis Ühendriikide mereväelt. Nüüd on Wilkins lasknud ehitada tuluuue allveelaeva, milline on juba ehituselt ja varustuselt kohandatud jäämerede-reisideks. Põhjanaba allveelaev, mis kannab nime „Nautilus 2.“, võtab pardale 3-mehelise meeskonna ja 5 teadlast.

Allveelaev on 25 meetrit pikk ning 5 meetrit lai. Allveelaeva dekil on kolmest hiigelsaest koosnev seadeldis, mis peab rajama teed igaveses jões. Allvee võib „Nautilus 2.“ püsida vahetpidamata 5 päeva. Põrkab veepinnale tõustes allveelaev vastu jääkatet, siis löikab saagideseadeldis selle läbi. Laev on pääle saagide varustatud veel jäasulatamise aparaadiga.

Wilkinsi Põhjanaba ekspeditsiooni, milline on mõeldud päämiselt polaarmede uurimiseks, toetavad aineliselt rahvusvahelised teaduslikud ühingud.

Raamatu autoriteks oli kolm last. Nad avaldavad oma muljeid maadest ja linnadest, kus nad on käinud oma vanematega. Laste isa on fotoreporter, kes rändab mööda maailma.

Nagu teatavad ameerika ajalehed, on nüüd kolm väikest kirjanniku kutsutud Hollywoodi esinema filmis, milles neile antakse pääosad.

Alg. lk. 1

tes näidata, et minu jalad ei väsi ja külm ei võta.

Olime juba rannast kilomeeter eemal, kui keegi märkas, et üks kogu hüppas vette (auku), mida teised kalamehed olid rainunud. See oligi hüljes. Küürutasime rüsi taha ja jäime ootama, sest hüljes peab käima õhu käes hingamas.

Varsti ilmuski teine ning temale järgnes valgekarvaline poeg. Tahtsin püsti tõusta, kuid mehed sundisid mind sosinal paigale jääma. Hülged roomasid eemale ja jäid siis end päikese paistele soojendama. Nüüd tormasid mehed augu poole ja nende kannul mina. Kuid vana hüljes oli meist kiirem ja ka-

dus auku. Poeg roomas piuksudes edasi-tagasi. Nüüd algas see, mis mulle ei meeldinud. Hülgepojale seoti nöör ümber keha ja nööri teine ots võeti ühes rüsi taha, kuhu mindi luurama saaki. Poja piuksumise päale ilmuski vana hüljes uuesti ja haaras poja „kaenla“, et teda ära viia, kuid siis kõlas mu kõrval pauk ja hüljes langes sipeldes jääle. Mehed asetasid „vana“ ühele ja poja teisele kelgule. Küsisin, et miks nad poega nii piinavad. Seepäälle hakkasid nad naerma ja mul hakkas häbi, nii et ma enam millegi üle seletust ei julgenud küsida. Vana hüljes oli kaetud mustade laikudega, noor tihe-
da valge karvastikuga.

Teel kohtasime veel ühte hüljest, selle lasime kohe maha ja asetasime kolmandale kelgule. Mehed lubasid teinekord rohkem kelke kaasa võtta, või, kui jää tugevaks muutub, siis reega tulla.

Hülged viis naabritalu peremees oma koju. Kodus küsisin isalt, et miks nad pojaga nii toiminud jääl. Isa vastas, et nad proovinud, kas hüljes tuleb poja järele. Teisel hommikul teatas naabri perenaine, et hülgepoeg on surnud. See kurvastas mind nii, et ma nutsin.

Nii käidi kuu aega iga päev hülgejahil ja alati toodi koju tulles kaasa 3 või 4 hüljest.

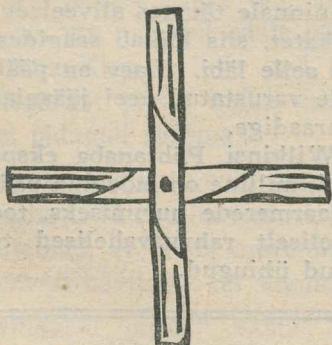
M. Tsäko, 13 a.

T.

Küüdjärve

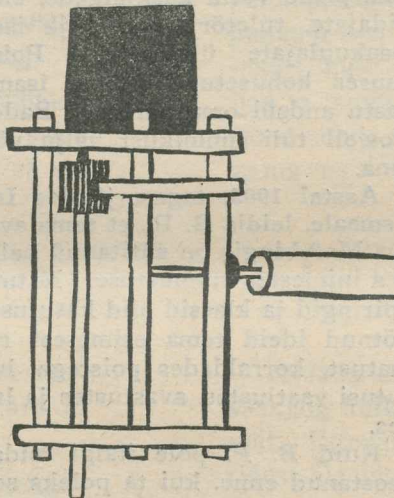
Tuulekäristi

Võtame kaks lauakest, mille pikkus oleks 50 cm, laius 6 cm ja paksus 4 cm. Mõõdame siis lauakeste keskkohast mõlemale poole 3 cm ja lõikame märgitud kohtadele 2 cm sügavuse sälgu. Kui vahe on õieti mõõdetud ja lõigetevaheline keskkohast peitli abil välja raiutud, paigutame puud ristamisi kokku, nagu jõulupuu jala (vaata joon. 1). Et rist lahti ei tuleks, võime väikeste naeltega puud kinnitada. Risti keskele puurime noa või puuri abil 1 cm läbimõõduga augu. Nüüd lõikame tuuliku tiivad otsapoole nõnda nagu näha joon. 1. Kaarilõikamine sünnib tiibade mõlemalt pooltelt.

Joonis 1.

Nüüd on tuulik valmis ja asume ehitama muistsete eestlaste tarberriista — kärstit. Selleks valmistame puupulkadest raamistikku, nagu näha joon. 2. Viimase pikkus olgu umbes 25 cm, kõrgus 20 cm ja raamistikku pulkade läbimõõt 3 cm. Raamistikku tagumise osa külge

Joonis 2.

Ülal olevat joonist tuleb vaadata risti paremalt

kinnitame naelte ja liimiga tuulelipu (sindlist, vineerist või plekist), mille pindala oleks 30×15 cm.

Lõpuks valmistame veel tam-
mest või kasest rulli (vaata joon. 2), millele lõikame sisse „hambad“, sügavusega 0,5 cm. Et rulli kinnitada raamistikku külge, selleks puurime raamistikule joonisel näidatud kohtadesse augud. Raamistikku külge naelutame õhukese vetruva puuliistu, mille ots puutub rulli külge. Kui rull ringi käib, kukub liistuke rulli „hambalt hambale“, tehes kanget pläriinat. Kärsti rulli külge kinnitame tuuliku ja tuulekäristi ongi valmis. Kärsti paneme ridva otsa. Muutub tuule suund, muutub ka kärsti suund tuulelipu toimel vastavalt tuulele. Sarnast riistapuud võime kasutada muti peletamiseks peenardelt.

VILEMEES MAAILMA KIIREMAS MÄNGUS

PISUT JÄÄHOKIMÄNGUST

Mis siis jälle lahti on, et kohtunik vilistas?

VAATLEJA PINGIL

Siin sa istud kange külmaga kõval puupingil nii ligidal jääle, et polekski imestada, kui ketas, too kummine ümmargune riistapuu, sulle juhuslikult üllatava rutuga sülle satub. No istud ja vaatad kummalist ruttamist jääle, kuulad krabinat — krauh, krauh, jooksevad uisud ja tumeda ploksuga peatub ketas kord ühel, kord teisel kepil. Teed siis ka tõsise näo ja tõmbad lauba asjatundlikult kipra. Ja — säääl väljakul on äikeseilm, säääl on ruttu ja hüüdeid, kukkumisi ja kepikaotamisi. Jälle vilistatakse. Osa lõõtsutavaid ajajaid lahkub platsilt, teised värskeina asuvad nõtkeil liigutusil ajama ketast. Mõned kellad pannakse käima, võetakse aega.

MEES VÄLJAS

Mis on lahti? Kõrvaldatud? Nii-siis kolm sinist joont, kolm väljakukolmandikku! Jooned jagavad väljaku kaitse-, kesk- ja rünnakolmandikeks mõlema võistleva poole jaoks, kummalgi kolm ajajat

ees, kaks kaitsjat ja väravavaht.

Ja nüüd, pane tähele, nüüd tulebki punkt, mil šelatiin lumest süldi teeb. Kõrvaldatud on mängija, kes ketta ja vastase värava vahele sõidab. Ta jääb mängu, kui ketas ja eesoleja on samas väljakukolmandikus. Sõidab ta aga enne ketast ühest kolmandikust teise, siis läheb ta mängust välja; näiteks asub A meeskond rünnakule ja viib ketta keskkolmandikku, parem ajaja kihutab aga rünnakkolmandikku juba siis, kui ketas alles keskkolmandikus ümber uidab — no peab karistama, midas ta otsib võõralt alalt ilma välispassita. Teiste sõnadega: kui ema sulle pühapäeva hommikul küpsetatud sooja koogi (ketas) toob magamistuppa, siis sa oled „väljas“, kui aga mõlemad einetate korra järele söögilauas, siis on kõik korras.

PUURIVAHT

„Välja saatmisega“ pole aga veel kõik öeldud. Vilistatakse sagedamini, nimelt siis, kui vastase ajaja sõidab kolmemeetrilisse poolringi kujulisse väravaruumi enne ketast.

Tollest vateeritud ja „pantserdatud“ koletisest, kes säääl 1,22 m

kõrguses väravas seisab ja ümber uidab nagu elevant uiskudel, noh — nood auväärt säärekaitsed jalgadena koos olles ei tohi olla mitte laiemad kui 50 cm, nii siis millalgi ei täida kitsukest väravat ainult kaks toredat sammast, millele asetatud väravavahi külmast punane nina sonimütsiga. Kui väravavaht ketta oma polsterdatud „käekestega“ on õnnelikult tabanud, tohib ta selle heita tahapoole oma väravajoont (värava ja tagumise äärtara (pandi) vahel on tublisti ruumi). Mängutakistamise ja ettesöötmise eest väravavahi poolt annab kohtunik kolmemeetriviske (Bully) otse värava eest.

Järgneb.

Veronika

Palmõli

Saunaseep

on
parim
sauna
seep!

Johann Faber'i
pliatsite püsiva
häduse tagab
haamritemärk

APOLLO

DESSIN
haamritemärgiga
on ületamatud

JOHANN FABER NÜRNBERG

Väliskirjavahetus

1. Kirjavahetust väliseestlastega

Järgmised eesti lapsed New-Yorgis soovivad vahetada kirju Kodu-Eesti lastega. Nad on nõus vahetama kirju ka inglise keeles.

Daisy Rea — 11 a. — address: 638 Kelly Street, New York, U. S. A.

Ella Prantspill — 9 a. — 1888 Crotona Parkway, New York.

Erney Muni — 9 a. — 941 Washington Ave Bronx, New York.

Vaino Kukepuu — 11 a. 334 E. 50 street, New York.

2. Kirjavahetust soome noortega

Keijo Lehela — 14 a., Pekka Hakkanen — 14 a. vana, Veikko Teräväinen ja Paula Hütönen; kõigi ühine address: Lahdenpohja, Suomi.

Maija Jerkku — address: Jaakkima, Huuhanmäki rahvakool, Suomi.

Herta Meri — 11 a. — address: Linikala rahvakool, Forssa, Suomi.

Hilkka Paananen — keskkooliõpilane, soovib vahetada kirju 15—16 a. keskkooliõpilastega — address: Suolahti, Seurahuone, Suomi.

Aini Heikka — 15 a. — address: Aura, Suomi.

Taimi Jääskeläinen — address: Iisvesi, Vaajasalmi, Suomi.

3. Esperantokeelset kirjavahetust

Rühm Annami skaute-kooliõpilasi soovivad tutvuda kirjavahetuse teel teiste maade skautidega suurlaagrist osavõtu ettevalmistusena. Kirjad saata ühisele addressile: S-ro N. V. Nhàn, Trupo Hông-Duc, 187 Armand Rousseau, Hanoi, Hindoõinuju (Indo-Hiina).

Matthys Breel, 17-aastane skaut — address: Kondekerksweg B 242 j, Kondekerke (Z), Nederlando (Hollandi); soovib vahetada ka fotosid ja pildiajakirju.

Eesti skaudid-esperantlased võivad pöörduda sooviyaldustega kirjavahetuseks eri maade skautidega järgmisele addressile: Redakcio de "Skolta Bulteno", 54 Constable Road, Ipswich, Suffolk, Anglio.

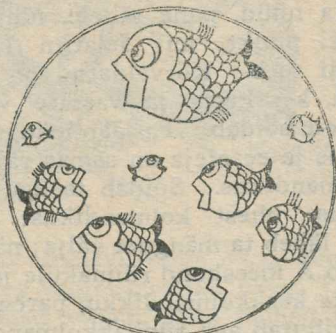
Muudest esperantokeelse kirjavahetuse võimalustest anname käesolevas numbris järgmistest addressid:

Rahvakooli 14 õpilast soovivad vahetada piltpostkaarte, address: S-ro Dybckaer, Vallekilde, Danio (Taani).

Joyce Webb, 11 a. tütarlaps, address: 66 Acacia Av., Romford-Essex, Anglio.

Karel Rajskey, 11 a., address: Na Zlebich 25, Rečkovice u Brna, Tsjecho-Slovakije (Tšehhoslovakkia).

A. J.

75. RIIAKAD KALAD

Akvaariumis olevad kalad on omavahel riius ja on valmis üksteist ära sööma. Kuidas on võimalik nelja tasapinnalise seinaga (võivad lõikuda) jaotada akvaarium nii, et igale kalale oleks „oma tuba, oma luba“?

76. RALPH HAMBLY' REKORD

„Õpilasteleht“ nr. 13 lugesite vahvast inglise kooliõpilasest Ralph Hambly'ist, kes on 9¼ aastat järgimööda käinud Pensilvaania Councili koolis 2 miili kaugetult.

Lahendajad! Arvutage välja, kui palju maad (km-tes) on see kooliõpilane mainitud aja jooksul maha tallanud. Mitu päeva on tal kulunud 9¼ aasta jooksul kooliminekuks ja koolistulekuks?

Aastas on keskm. 200 õppepäeva. 1 miil on umbes 1,6 km.

77. Rahvatarkust

Ko—t, ö—ne, võ—r, pa—ik, v—li, tul—, ka—u, ka—r, ka—e, —alv, v—ri, ma—u, vil—, ka—a, s—da, —are.

Asendage kriipsud tähtedega nii, et neid lugedes saame eesti vanasõna.

Kolm lapi mõistatust

1. Suviti riides, talviti alasti.
2. Talvel mütsiga, suvel palja päi.
3. Tuul läbi ei pääse, aga läbi paistab.

1. Uupesak. 2. Dnäkuup. 3. Neka.

1. Kasepuu, 2. Pukkand, 3. Aken.

TOIMETUSE ERIAUHINNA

J. Truupõld „Rohelise päikese maa“

„Õpilastelehtede“ nr. nr. 1.—12. õigesti lahendamise eest omab

Meinhard Tsäko — 71 kup.

2. Eduard Lepik — 33 kup.

3. Kaljo Raig — 19 kup.

LAHENDUSED NR 13

57. RISTSÕNAD

„Õpilasteleht“ nr. 13.

57. Ristsõnad.

Paremale: 1. paat, 4. nukk, 7. Ahto, 8. Umea, 9. mai, 11. Era, 13. hai, 14. Sunne, 15. tee, 17. „Ars“, 20. osa, 22. post, 23. usin, 24. Äpis, 25. krae.

Alla: 1. pale, 2. aher, 3. Tom, 4. nui, 5. kena, 6. kali, 10. ainus, 12. ase, 13. hea, 15. Tapa, 16. Esop, 18. Riia, 19. sine, 20. Ots, 21. auk.

58. MURDKE PÄID

Paremale: 1. kagu, 4. kool, 8. kari, 9. krae, 11. Kasari, 13. kabala, 15. abt, 16. lihas, 17. mai, 18. seal, 20. „Ret“, 21. kana, 22. nali, 23. Egon, 27. palm, 29. rott, 32. aval, 34. ala, 35. solk, 37. aar, 38. oleme, 40. ban, 41. kloaak, 43. priima, 45. kork, 46. krae, 47. leer, 48. paus.

Alla: 1. kastan, 2. ara, 3. girl, 5. okas, 6. orb, 7. Laaman, 8. kabe, 10. elav, 11. kask, 12. Iiri, 13. kate, 14. aiad, 19. Laval, 21. konts, 23. III, 25. geo-, 26. kaak, 27. parool, 28. malk, 29. ramp, 30. Tobias, 31. akna, 33. valk, 36. lame, 38. oake, 39. Erka, 42. are, 44. Iru.

59. Geomeetiline „nõks“.

Ristküliku diagonaalid on võrdsed. Diagonaal, mis lõikab teist diagonaali a on ringi raadius. Raadius on omakorda ½ diameetrit (läbimõõtu).

Kui nüüd diameeter on 8,6 cm, siis raadius = diagonaal a = 4,3 cm.

TÄNASED AUHINNAD

1. Nahksukajutud Unkas — F. Cooper
2. O. Luts — Kapsapää
3. Komplekt kodumaa vaateid

TOIMETUSELE SAABUNUD

Novellipõimik — koostanud L. Villak. Valik Eesti nüüdiskirjanduse parimaid lühijutte. Autori kirjastus Tartus 1937. 296 lk., hind 3 kr.

Selles põimikus on järgnevatelt kirjannikudelt igalt üks novell: A. Kivikas, J. Mändmets, M. Metsanurk, F. Tuglas, O. Luts, R. Roht, A. Gailit, A. Mälk ja J. Jaik. Iga kirjaniku kohta on antud lühikene elulooline ja loominguline ülevaade.

Raamatut võib pidada päris õnnestunud ülevaateks meie novellikirjandusest — eestkätt neile, kelle ainulised olud ei võimalda raamatuid hankida laiemas ulatuses. Siia on koondatud meie parim, mida ühtlaselt elustavad J. Vahtra ehistähed. Sellisena tuleb teda pidada sobivaks raamatuks õpilaste isiklikku raamatukokku.

E. T.

Õpilastele

kupong nr.

18

TOIMETUS JA TALITUS: Tartus, Võidu 10. Õ/k. „Koolivara“, telef. 8-29. TALLINNA ABITALITUS: „Kooli-Kooperatiiv“ S.-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toim.: M. NURMIK. Tegevtoim. ja talitusjuht: E. TONISMÄE. Toim. sekret.: ED. TASA. Väljaandja: TARTUMAA ÕPETAJATE LIIT. „Õpilasteleht“ ilmub üks kord nädalas. Tellimishind postiga: aastakäik (30 nr.) — kr. 1.50; poolaastakäik (15 nr.) — kr. 0.75; (10 nr.) — kr. 0.50; (5 nr.) — kr. 0.25. Adressimuutmise 15 s. Kuulutuste hind: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm.